

Towarzystwo śpiewu św. Cecylii

{hsjp image|cecylia/cec005.jpg|□BG}3 listopada 1895 roku w mieszkaniu organisty kościoła w Połajewie (Tomasza Budaja (pierwszego dyrygenta), powstało Towarzystwo Śpiewu Świętej Cecylii. Współzałożycielami byli m.in. proboszcz ks. Radca George, Ignacy Chełek, Michał Kopa.

Chór liczył 37 członków i śpiewał prócz religijnych również polskie pieśni patriotyczne. Ku pokrzepieniu serc występował z przedstawieniami teatralnymi na imprezach kulturalnych w okolicach Połajewa. W 1902 roku chór stał się zespołem męskim, a jego dyrygentem został Tomasz Leśnik, prezesem zaś Leon Evert. Podczas wizytacji parafii w 1903 roku przez abpa poznańskiego Edwarda Likowskiego kilku chórzystów na koncercie wystąpiło z odznakami organizacyjnymi. Za tę prowokację zostali ukarani przez władze pruskie grzywną lub aresztem. Za podobną demonstrację polskości tegoż roku 14 innych członków Towarzystwa spotkały podobne szykany. W 1904 roku chór obejmuje Hieronim Matelski, a prezesurę Jan Matelski. Słabnie aktywność śpiewacza na rzecz ruchu teatralnego (dwie premiery w roku). Tak chór zarabia na kary za członków Towarzystwa, na zakup nut, wynagrodzenia dyrygenta. A był nim od 1908 roku organista Adam Konieczny. Utworami świeckimi nadal dyryguje H. Matelski oraz Maciej Konieczny. W 1910 roku prezesem zostaje Andrzej Kabaciński. Umiera współzałożyciel Towarzystwa ks. Radca George.

W następnym roku Towarzystwo zostaje przyjęte do Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych w Poznaniu Okręg XI z siedzibą w Wągrowcu. Chór ponownie przekształca się w zespół mieszany, który liczy 45 osób i zaczyna uczestniczyć w przeglądach chóralnych (m.in. wysokie, trzecie miejsce w Kcyni). W 1912 roku dyrygentem zostaje Walenty Hoffmann. Na zjeździe chórów w Czarnkowie (1913 r.) zespół zdobywa główną nagrodę, a w Wągrowcu (1914 r.) drugą. Okres drugiej wojny światowej osłabia działalność chóru – jego męską część bowiem wcielono do wojska. Zespołem dyrygują Mieczysław Grafka i ks. A. Matuszewski.

Prawdziwy rozkwit działalności Towarzystwa następuje po Powstaniu Wielkopolskim i znalezieniu się Połajewa w granicach Rzeczypospolitej. W roku 1920 dyrygentem zostaje Jan Buchwald (aż do wybuchu II wojny), prezesem natomiast ponownie A. Kabaciński. Chór uroczyście obchodzi ćwierćwiecze swego istnienia. Kwitnie życie towarzyskie, ale i działalność artystyczna. Próby odbywają się nawet trzy razy w tygodniu. Owocuje to m.in. zajęciem pierwszego miejsca na zjeździe w Wągrowcu (1922 r.) i u siebie (1923 r.) oraz znalezieniem się na 19 miejscu wśród 52 chórów z całej Polski (1924 r.). Zespół liczy stu chórzystów. Na 40-lecie otrzymuje nowy sztandar.

Podczas okupacji w latach II wojny chórzyści spotykają się potajemnie, śpiewając pieśni patriotyczne. Po jej zakończeniu, już w listopadzie 1945 roku z inspiracji Józefa Garsteckiego, Franciszka Erdmanna i Stanisława Szmyta, w 50-lecie Towarzystwa chór się reaktywuje. Zostaje poświęcony nowy sztandar, wyhaftowany przez Leokadię Dylawerską (obecnie Mantaj). Zespołem dyrygują organista Franciszek Poznań i Stanisław Kabaciński, a prezesują J. Garstecki, S. Szmyt i F. Erdmann, a kolejnymi do 1975 roku Wacław Bielejewski, Czesław Koczorowski i Jacek Erdmann. Na zjeździe w 1958 roku, podczas obchodów 700-lecia Rogoźna, chór plasuje się na III miejscu. Lata stalinowskie wyciszają aktywność chóru. Śpiewa tylko podczas pogrzebów lub ślubów. Po październikowym przesileniu 1956 roku ożywia się działalność. Uczestniczy z powodzeniem w przeglądach. W 1968 roku patronat nad zespołem

obejmuje miejscowa GS SCh . Członkowie otrzymują nowe stroje. W 1972 roku, po śmierci S. Kabacińskiego i niespełna roku prowadzenia zespołu przez Andrzeja Tomczaka, dyrygentem zostaje nauczyciel miejscowej podstawówki Bogdan Garstecki. Próby odbywają się nawet w zakładzie fryzjerskim! Na 80-lecie chór otrzymuje salę w byłej siedzibie Urzędu Gminy, którą po wyremontowaniu własnymi siłami musi przekazać Gminnemu Komitetowi PZPR. Tułaczka nadal więc trwa, choć nie wpłynęło to na jego liczebność (ok. 40 śpiewaków). Jubileusz 75-lecia przyniósł zespołowi Złotą Odznakę z Laurem Polskich Zespołów Śpiewaczych. Po znalezieniu się Połajewa w granicach nowego województwa pilskiego, chór niemal każdego roku bierze udział w Dniu Pieśni i Muzyki Oddziału Nadnoteckiego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr. Stan wojenny na rok przerywa działalność połajewskiej Cecylii . W 1990 roku chór wreszcie zadomawia się na stałe w Gminnym Ośrodku Kultury ma salę prób, miejsce na nuty i pamiątki. Opiekę nad nim przejmuje sam wójt połajewskiej gminy Stanisław Pochyluk. Wreszcie też może swobodnie występować na uroczystościach świeckich i kościelnych nie tylko na terenie gminy (m.in. podczas corocznych pielgrzymek chórów z Pilskiego do Sanktuarium Maryjnego w Górcie Klasztornej).

Nadszedł ten najważniejszy w dziejach Towarzystwa rok: 1995. Jubileusz jego stulecia stał się szczególnym przeżyciem dla całych rodzin śpiewaczych: Erdmannów, Grabickich, Kabacińskich, Koczorowskich. To oni, krzewiąc polską pieśń, tworzyli przez dziesięciolecia historię połajewskiej Małej Ojczyzny.

Tę pracę artystyczną wszystkich chórzystów docenili swą obecnością podczas uroczystości jubileuszowych 18 listopada 1995 roku wojewoda Jerzy Olszak, przewodniczący Sejmiku Samorządowego Henryk Wojtasik, prezes ON PZChiO Aleksander Korkowicz, przedstawiciele niemal wszystkich chórów i orkiestr dętych z Pilskiego i Poznańskiego.

Pośród wszystkich znakomitych gości podczas obchodów 100-lecia zabrakło prezesa J. Erdmanna, który w 1995 roku odszedł z chóru. Podczas zebrania sprawozdawczo wyborczego w styczniu 1996 roku prezesem został wybrany Jerzy Ceglarek, który po niespełna pięciu latach prezesury w przededniu jubileuszu 105-lecia opuszcza chór. Kolejny jubileusz chór uroczyście obchodził w roku 2000.

W 2001 roku na zebraniu sprawozdawczo wyborczym prezesem została pierwsza kobieta w historii Towarzystwa Irena Erdmann, żona J. Erdmanna. W roku 2002 dyrygent B. Garstecki obchodził jubileusz 30-lecia pracy. W roku 2005 chór uroczyście świętował 110-lecie działalności, z tej okazji odbył się Powiatowy Koncert Kolęd, Wielkopolski Dzień Pieśni i Muzyki, a 19 listopada chór występował na mszy św. i koncercie w obecności zaproszonych gości, przy tej okazji dyrygent otrzymał z rąk Wojewody Wielkopolskiego Tadeusza Dziuby Krzyż Kawalerski Odrodzenia Polski za wieloletnią pracę społeczną.

(oprac. Bogdan Garstecki)

{hsjp image|cecylia/cec001.jpg|□BG}{hsjp image|cecylia/cec002.jpg|□BG} {hsjp image|cecylia/cec003.jpg|□BG}{hsjp image|cecylia/cec004.jpg|□BG} {hsjp image|cecylia/cec006.jpg|□BG}

